

KOMMUUNIN OPETUKSIA ¹³³

Vuoden 1848 vallankumouksen päättäneen valtiokaappauksen jälkeen Ranska joutui 18 vuodeksi napoleonilaisen valtakomennon ikeeseen. Tuo komento ei saattanut maata ainoastaan taloudelliseen rappioon, vaan myöskin kansalliseen nöyryytykseen. Vanhaa valtakomentoa vastaan kapi-naannoussut proletariaatti otti itselleen kaksi tehtävää — yleiskansallisen ja luokkakantaisen: Ranskan vapauttamisen saksalaisten maahankarkaukselta ja työläisten sosialistisen vapauttamisen kapitalismista. Kahden tehtävän tällainen yhtyminen on Kommuunin ominaisin piirre.

Porvaristo muodosti silloin „kansallisen puolustuksen hallituksen”, ja yleiskansallisen riippumattomuuden puolesta proletariaatin oli taisteltava sen johdolla. Tosiasiassa se oli „kansan kavaltamisen” hallitus, joka katsoi tehtäväkseen taistelun Pariisin proletariaattia vastaan. Mutta patrioottisten illuusioiden sokaisema proletariaatti ei huomannut sitä. Patrioottinen aate syntyi jo XVIII vuosisadan Suuressa vallankumouksessa; tämä aate sai valtoihinsa Kommuunin sosialistien järjen, ja esimerkiksi Blanqui, joka oli epäilemättä vallankumouksellinen ja sosialismin kiihkeä kannattaja, ei löytänyt lehdelleen sen sopivampaa nimeä kuin porvarillisen huudon „*Isänmaa on vaarassa!*”

Ristiriitaisten tehtävien — patriotismin ja sosialismin — yhdistäminen oli ranskalaisten sosialistien kohtalokas virhe. Jo Internationalen Manifestissa, syyskuussa 1870, Marx varoitti Ranskan proletariaattia valheelliseen kansallisaatteeseen viehättymisestä ¹³⁴: Suuren vallankumouksen aikojen jälkeen on tapahtunut syvällisiä muutoksia, luokkaristiriidat ovat syventyneet, ja kun silloin taistelu koko

Euroopan taantumusta vastaan liitti yhteen koko vallankumouksellisen kansakunnan, niin nyt proletariaatti ei voi enää yhdistää intressejään toisten, sille vihamielisten luokkien intresseihin; kantakoon porvaristo vastuun kansallisesta nöyryytyksestä — proletariaatin tehtävänä on taistella sen puolesta, että saataisiin aikaan työn sosialistinen vapautuminen porvariston ikeestä.

Ja todellakin, porvarillisen „patriotismin” todellinen olemus tuli pian esille. Solmittuaan preussilaisten kanssa häpeällisen rauhan Versaillesin hallitus kävi käsiksi välittömään tehtäväänsä — ja alkoi hyökkäyksen sille pelottavaa Pariisin proletariaatin aseistautumista vastaan. Työläiset vastasivat Kommuunin julistamisella ja kansalaissodalla.

Siitä huolimatta, vaikka sosialistinen proletariaatti jakaantui moniin lahkokuntiin, Kommuuni oli loistavana näytteenä siitä, kuinka yksimielisesti proletariaatti kykenee toteuttamaan demokraattisia tehtäviä, joita porvaristo kykeni vain julistamaan. Vallan valloittanut proletariaatti toteutti ilman minkäänlaista erikoista ja monimutkaista lainsäädäntöä, yksinkertaisesti, käytännössä yhteiskunnallisen järjestelmän demokratisoinnin, poisti virkavallan, otti käytäntöön periaatteen, jonka mukaan kansa valitsee virkamiehet.

Mutta kaksi virhettä turmeli loistavan voiton hedelmät. Proletariaatti pysähtyi puolitiehen: sen sijaan, että olisi ryhtynyt „pakkoluovuttajien pakkoluovuttamiseen”, se viehättäytyi haaveisiin korkeimman oikeudenmukaisuuden pystytämistä maassa, jota yhdisti yleiskansallinen tehtävä; sellaisia laitoksia kuin esimerkiksi pankki ei otettu omiin käsiin, sosialistien keskuudessa olivat vielä vallalla proudhonilaisten teoriat „oikeudenmukaisesta vaihdosta” y.m.s. Toinen virhe — proletariaatin liiallinen jalomielisyys: sen olisi pitänyt tuhota vihollisiaan, mutta se yritti vaikuttaa niihin moraalisesti, se aliarvioi sitä merkitystä, mikä kansalaissodassa on varsinaisilla sotatoimilla, ja sen sijaan, että olisi täydentänyt Pariisissa saamaansa voittoa päättävällä hyökkäyksellä Versaillesiin, se hidasteli ja antoi Versaillesin hallitukselle mahdollisuuden koota mustia voimia ja valmistautua veriseen toukokuun viikkoon.

Mutta kaikista virheistään huolimatta Kommuuni on XIX vuosisadan suurenmoisimman proletaarisen liikkeen mitä suurin näyte. Marx antoi korkean arvion Kommuunin histo-

riallisesta merkityksestä — jos työläiset olisivat sen petollisen hyökkäyksen aikana, jonka versaillesilaisten kopla teki Pariisin proletariaatin aseistusta vastaan, luovuttaneet aseensa ilman taistelua, niin sellaisen heikkouden aiheuttaman demoralisaation turmiollinen vaikutus proletaariseen liikkeeseen olisi ollut monin verroin raskaampi kuin se menetyks, jonka työväenluokka taistelussa aseitaan puolustaessaan kärsi¹³⁵. Niin suuria kuin Kommuunin kantamat uhrin olivatkin, korvautuvat ne sillä merkityksellä, mikä Kommuunilla oli proletariaatin yleiselle taistelulle: se pani Euroopassa alulle sosialistisen liikkeen, se osoitti kansalais sodan voiman, se hälvensi patrioottiset illuusiot ja murskasi naiivin uskon porvariston yleiskansallisiin pyrkimyksiin. Kommuuni opetti Euroopan proletariaatin asettamaan konkreettisesti sosialistisen vallankumouksen tehtävät.

Proletariaatin saama opetus ei unohdu. Työväenluokka tulee käyttämään sitä, kuten se käytti jo sitä Venäjällä joulukuun kapinassa.

Sillä kaudella, joka kävi Venäjän vallankumouksen edellä ja valmisteli sen, on tiettyä yhtäläisyyttä napoleonilaisen ikeen kauden kanssa Ranskassa. Venäjälläkin itsevaltiudellinen koplakunta vei maan taloudellisen häviön ja kansallisen nöyryytyksen kauhuihin saakka. Mutta vallankumous ei voinut pitkään aikaan puhjeta — sillä yhteiskunnallinen kehitys ei ollut luonut edellytyksiä joukko- liikkeelle, ja kaikesta sankarillisuudestaan huolimatta erilliset hyökkäykset hallitusta vastaan vallankumousta edeltäneellä kaudella murskautuivat kansanjoukkojen välinpitämättömyyteen. Vain sosialidemokratia kasvatti sitkeällä ja suunnitelmallisella työllään joukot taistelun korkeimpiin muotoihin — joukkoesiintymisiin ja aseelliseen kansalais- sotaan.

Se osasi hälventää nuorelta proletariaatilta „yleiskan- salliset” ja „patrioottiset” harhaluulot, ja sen jälkeen, kun tämän sosialidemokratian välittömällä osanotolla tsaarilta onnistuttiin kiskaisemaan lokakuun 17 päivän manifesti, proletariaatti ryhtyi tarmokkaasti valmistautumaan vallan- kumouksen seuraavaan kiertämättömään etappiin — aseelli- seen kapinaan. Vapaana „yleiskansallisista” illuusioista proletariaatti keskitti luokkavoimansa omiin joukkojärjes- töihinsä — Työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostoi- hin y.m.s. Ja huolimatta Venäjän vallankumouksen

ratkaistavaksi asettuneiden tarkoitusperien ja tehtävien koko erilaisuudesta Ranskan v. 1871 vallankumoukseen verrattuna, Venäjän proletariaatin piti turvautua siihen samaan taistelukeinoon, jonka Pariisin kommuuni pani alulle — kansalaissotaan. Muistaen sen antamat opetukset Venäjän proletariaatti tiesi, että proletariaatin ei pidä ylenkatsoa taistelun rauhanomaisia aseita — ne palvelevat sen jokapäiväisiä, arkisia intressejä, ne ovat tarpeen vallankumouksen valmistelun kausina, — mutta se ei saa koskaan unohtaa myöskään sitä, että luokkataistelu valautuu visseissä oloissa aseellisen taistelun ja kansalaissodan muotoihin; on ajankohtia, jolloin proletariaatin edut vaativat vihollisten sääli-mätöntä tuhoamista avoimissa sotilaallisissa otteluissa. Ensimmäisenä sen osoitti Ranskan proletariaatti Kommuunissa ja Venäjän proletariaatti vahvisti sen loistavasti joulukuun kapinassa.

Vaikka nämä molemmat työväenluokan valtavat kapinat tukahdutettiin, niin nousee uusi kapina, jonka edessä proletariaatin vihollisten voimat käyvät heikoiksi ja jossa sosialistinen proletariaatti saa täydellisen voiton.

„Zagranitshnaja Gazeta” № 2,
maaliskuun 23 pnä 1908

Julkaistaan
„Zagranitshnaja Gazeta”
tekstin mukaan